

ВЯЛІКІ РУСКІ ПАЛКАВОДЗЕЦ

Хвалюючы паназ усенароднай барацьбы

18-га мая споўнілася 150 год з дня смерці аднаго з найвялікшых рускіх палкаводцаў—Аляксандра Васільевіча Суворова. Наш народ будзе вечно помніць гэтае імя. Слаўныя баявыя традыцыі Суворова, якія перадаюцца з пакалення ў пакаленне, успрыняты Савецкай Арміяй—наздзейнай вартай граці нашай Радзімы.

У гістарычнай прамоўе 7-га лістапада 1941 года таварыш Сталін назваў імя Суворова ў ліку імён, якія складаюць гордасць і славу рускай нацыі. «Няхай натхняе вас у гэтай вайне,—сказаў таварыш Сталін,—мужны вобраз нашых вялікіх продкаў—Аляксандра Неўскага, Дзімітрыя Данскога, Кузьмы Мініна, Дзімітрыя Пажарскага, Аляксандра Суворова, Міхаіла Кутузава!».

Падпалкоўнік П. ЖЫЛІН,
кандыдат гістарычных навук

А. В. Сувораву ўвасобіў лепшы рысы рускага народа—палымны патрыятызм, любоў да сваёй Радзімы, ясны розум і непакісны характар. З дзейнасцю Суворова звязаны выдатныя старонкі ваеннага мінутага нашага народа.

Сувораву — палкаводзец, які не ведаў няўдач. Ён працаваў вялікі шлях—ад раздвога салдата да генералісуса рускай арміі, праслужыўшы ў ёй больш 50 год. Гэты служыў у нізэйшых чынах аблізіў Сувораву з радыём салдатам, далі магчымасць вывучыць яго характар, зразумець яго патрэбы і інтарэсы.

Першае баявое хрышчэнне палкаводзец атрымаў у баях з прускай арміяй Фрыдрыхам II у Сямігоднай вайне. Малады падпалкоўнік Сувораву паказаў сабе энергічным і ініцыятыўным афіцэрам. Ён уздзяліваў у авалоданні Баряіна ў 1760 годзе.

Пасля заканчэння вайны, Сувораву на працягу 5 год камандаваў Суздальскім пяхотным палком. Гэты перыяд меў надзвычай важнае значэнне для выпрацоўкі ваенна-палітычных поглядаў палкаводца і фармавання яго сістэмы выхавання, а таксама абучэння войск. Сувораву ўсперагна развіваў у салдата пачуццё высокага патрыятызму і бязмежнай аданасці Радзіме, пачуццё ваеннага абавязку і дысцыплінаванасці. Ён настойліва навучаў войска баявому майстэрству, вучыў салдат храбрасці і вынослівасці, ствараючы пры вучэннях абстаноўку, вельмі бліскую да баявой.

Потым пачаліся гады доўгага баявога жыцця, якія былі запоўнены амаль няспыннымі баямі і паходамі. Скрозь прагучала імя Суворова—у даліне Дуная, на палях Італіі, у горных хрыбтах Швейцарыі.

Сувораву—генерал паказаў сваё высокае дараванне ўжо ў руска-турэцкай вайне 1768—1774 г.г. Ужытыя нацыяны дзеянні суворавскіх войск, якія штурмавалі Туртукай, баявая аперцыя каля Гірсова—важнага пункта, занятага рускімі войскамі на правым беразе Дуная,—паказалі моцнае паражэнне ворагу. Перамогае заканчэнне вайны Расіяй было вынікам выдатнай перамогі Суворова каля Казлуджы, дзе 8-тысячны рускі атрад разграміў 40-тысячны турэцкі корпус.

У 1787 годзе Турцыя, пры падтрымцы Англіі, імкнулася аднавіць сваю ўладу на паўночным узбярэжжы Чорнага мора, зноў навазала Расіі вайну (1787—1791 гг.). Тры слаўныя перамогі Суворова ў гэтай вайне назаведзі ўвайшлі ў гісторыю, як класічныя прыклады ваеннага майстэрства: Факшаны, Рымнік, Ізмаіл.

Летам 1789 года войскі пад камандаваннем Суворова атакавалі і разбілі каля Факшан турэцкі ўмацаваны лагер, у якім знаходзілася больш 30 тысяч салдат.

Восенню таго-ж года Сувораву, маючы каля 25 тысяч войск, раптоўна з'явіўся паміж рэкамі Рымной і Рымнікам і атакаваў 100-тысячную турэцкую армію, якая рыхтавалася да наступлення. Дзейнічаючы па правільна «ваюючы не колькасцю, а ўменнем», Сувораву і тут паказаў высокае майстэрства вялікага палкаводца і разграміў туркаў. Штурм крэпасці Ізмаіл у 1790 годзе праславіў Суворова на ўвесь свет. Гэта была перамога, якой не знала яшчэ гісторыя па майстэрству, па напружанню волі і сіла арміі і самога палкаводца. Па прызнан-

ню самога Суворова не было «больш моцнай крэпасці, ні больш упартай абароны, як Ізмаіл».

Нягледзячы на гэты выдатны перамога Суворова, які наспына змагаўся супраць прускай сістэмы выхавання ў арміі, які ненавідзеў муштру і аўтаматызм, не царпілі ні Екацярына, ні тым больш Павел I. Славы паслядоўніц Фрыдрых і ўсёй прускай ваеннай сістэмы, Павел I пачаў рабіць карэктыву лому рускай арміі. Ён увёў бесчалавечную дысцыпліну, жорсткую муштру, ператварыў-

ваеннай справе. Гешыльны палкаводзец аламаў складаную, непаваротліваю сістэму і сцвердзіў сваю сістэму выхавання вайны, выхавання і абучэння рускага салдата.

У аснову ваеннага майстэрства ён паклаў імкліва наступальны характар баявых дзеянняў. Напераконт існаваўшаму ў той час правільна—лічыць вайну выйгранай пасля авалодання тэрыторыяй праціўніка і яго крэпасці—Сувораву асноўнай задачай ставіў знішчэнне воражэй арміі. Ён ведаў, што толькі разгром жывой сілы ворага забяспечыць поўную перамогу ў вайне.

Ваенныя прынцыпы, расірапавааны ў кнізе «Навука перамагаць», раскрываюць характар наступальных дзеянняў суворавскіх войск. Палкаводзец надаваў выключнае значэнне правядзенню імклівых маршаў і пастаянна трэніраваў сваё войска, робячы такія маршы ў рознай мясцовасці і ў розную пару года. «Непрыяцель нас не чакае, думае, што мы за сто верст... Раптам мы на яго, як снег на галаву... Сачы, калі, гані, адразаў, не выйскай!»—пісаў Сувораву ў «Навуцы перамагаць».

Ваеннае майстэрства Суворова было жыццёвым таму, што яно развівала прагрэсіўныя рысы рускага ваеннага майстэрства, адлюстроўвала нацыянальны асаблівасці рускай арміі, яе баявыя традыцыі і высокія маральныя якасці рускага салдата. Яно было самым перадавым для свайго часу. Важнейшыя прынцыпы ваеннай справы, якія нізкапалонікам і гісторыкам прыпісваліся Сувораву, былі ўпершыню створаны і паспяхова правяраны на палях баў Вялікіх рускіх палкаводцаў Суворавым.

Сувораву зрабіў вялікі ўплыў на развіццё айчынных ваеннага майстэрства. Ён выхаваў пляяду выдатных палкаводцаў, якія прадоўжылі яго традыцыі ў рускай арміі. Адным з іх быў выдатны рускі палкаводзец М. І. Кутузаў, арганізатар разгрому напалеонаўскіх войск у 1812 годзе.

Бліскучыя перамогі Суворова нельга адлучыць ад рускага салдата, якога палкаводзец ставіў вышэй за ўсё. «Мне салдат даражэй за сябе»,—не раз гаварыў ён. Для Суворова салдат быў, перш за ўсё, чалавекам. Палкаводзец выхоўваў у ім пачуццё чалавечай годнасці, ваеннага абавязку, вучыў быць вынослівым, мужным, вынаходлівым, ініцыятыўным, патрабаваў добрага валодання баявым майстэрствам. Сувораву развіваў у падначаленых ініцыятыўнасць, веру ў свае сілы, выхоўваў свядомы адносіны да сваёй абавязку. «Кожны воін павінен разумець свой манеўр»,— патрабуе суворавскае правіла.

Суворавскае выхаванне будавалася на развіццё нацыянальнай самасвядомасці і высокага патрыятызму. Звяртаючыся да салдат, Сувораву не раз напамінаў ім: «Вы — рускія». Вялікі патрыёт, ён аддаў усе свае сілы ў імя шматлікіх перамог рускай зброі. «Я ганаруся, што я рускі»,— гаварыў ён.

Імя вялікага палкаводца Аляксандра Васільевіча Суворова, аднаго з выдатнейшых нашых продкаў, будзе вечно жыць у сэрцах савецкіх людзей.

Партызанская барацьба беларускага народа супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў вядома на ўвесь свет. Вылашчаны Савецкай уладай і Камуністычнай партыяй сыны і дачкі яго магутнай спяной усталі супраць гітлераўскіх бандытаў. Яны абаранялі сваю родную зямлю, якая так пераможна расквітнела ў братам Саюзе савецкіх рэспублік, яны абаранялі хрысціане жыццё, якога дасягнулі савецкія народы пад кіраўніцтвам мудрага і любімага правадцыра Вялікага Сталіна.

Самааддана змагаўся беларускі гарод. Яго мужныя сыны і дачкі не шкадвалі жыцця, каб разграміць ненавіснага ворага. Іх вяла на барацьбу слаўная Камуністычная партыя (большэвіцкая) і родны правадцы таварыш Сталін.

Вось аб гэтай гістарычнай, усенароднай барацьбе беларускага народа і гаворыць кніга тав. Л. Цанавы «Усенародная партызанская вайна ў Беларусі супраць фашысцкіх захопнікаў», якая вышпучана Дзяржаўным выдавецтвам БССР».

Кніга Л. Цанавы — першы падагульняючы паказ партызанскага руху на Беларусі ў дні Вялікай Айчыннай вайны. Адлюстроўваючы шырокі размах геранічнага змагання супраць фашысцкіх захопнікаў, тав. Цанова вельмі пераканальна гаворыць аб крыніцах мужнай сілы беларускага народа — аб савецкім патрыятызме, бязмежнай любові да сваёй Радзімы, да правадцы таварыша Сталіна. У кнізе добра паказана любоў да свабоды нашага народа, які на працягу ўсёй гісторыі геранічна змагаўся супраць імпацэнтных захопнікаў.

У чэрвеніскі дні 1941 года, калі гітлераўскія орды па-бандыцку напалі на Савецкую краіну, беларускі народ, які прыняў першы ўдар ворага, усведмаляў сябе, як перадавы фаронт вялікага Савецкага Саюза.

Тав. Цанова гаворыць аб тых гістарычных умовах, якія надалі беларускаму народу яго выдатныя рысы геранізму ў змаганні супраць ворагаў:

«Толькі ў выніку перамогі Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі і ўзаяцця ўлады працоўнымі, кіруючымі перамогаюскай партыяй Леніна—Сталіна, было скончана з вэкавым бяспраўем беларускага народа.

Ленін і Сталін упершыню далі беларускаму народу дзяржаўную самастойнасць і заснавалі Беларускую Савецкую дзяржаву. З гэтага часу беларускі народ стаў паўнапраўным гаспадаром свайго аёсу».

Росквіт яго за гады савецкай улады, за гады выдатных сталінскіх походаў, уздзяліне ў адной савецкай дзяржаве зрабіў беларускі народ магутным сілаю і бязмежна адданым роднай дзяржаве, партыі і таварышу Сталіну. «Вось чаму з першых дзён вайны ён грознаю сілаю паўстаў супраць ворага».

Кніга тав. Цанавы вельмі добра паказвае, як у першыя дні вайны, кіруючы гістарычнай прамовай таварыша Сталіна, Камуністычная партыя (большэвіцкая) Беларусі ўзначаліла геранічную барацьбу беларускага народа супраць фашысцкіх захопнікаў.

Народ устаў на бойку з заклікам ворагам, несучы ў сэрцы мудры наказ любімага правадцыра:

«У занятых ворагам раёнах трэба ствараць партызанскія атрады, конныя і пешыя, ствараць дыверсійныя групы для барацьбы з часцямі воражэй арміі, для распаўсювання партызанскай вайны паўсмясна і ўсюды, для фармування мастоў, дарог, псавання тэлефоннай і тэлеграфнай сувязі, падпалу лесаў, складоў, абазаў. У захопленых раёнах ствараць невыносныя ўмовы для ворага і ўсіх яго пасабнікаў, пасіпаць і знішчаць іх на кожным кроку, зрываць усе іх мерапрыемствы».

Кніга т. Цанавы пераканальна паказвае, як беларускі народ пад кіраўніцтвам большэвіцкай Беларусі выконваў наказ мудрага правадцыра, Устаўшы са зброй у руках супраць ворага, ён у першыя дні вайны вынозіць усе каштоўнае са сваіх прадпрыемстваў і сельскай гаспадаркі ў глыб Савецкай Радзімы.

Па ўсіх гарадах і сёлах былі арганізаваны атрады народнага апалчэння, а таксама знішчальныя атрады. Кніга тав. Цанавы падае шмат прыкладаў геранізму народнага апалчэння і знішчальных атрадаў, высока ацэньваючы іх ролю ў змаганні супраць гітлераўскіх захопнікаў. Прыклады Магілёва, Віцебска, Гомеля — яскравае сведчанне гэтаму.

Вялікая ўвага ў кнізе тав. Цанавы аддана паказу таго, як Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі (большэвіцкай) Беларусі на чале з П. К. Паламарчанкам арганізаваў партыйнае падполле і кіравану партызанскім рухам. ЦК КП(б)У у першыя дні вайны ў мясцовых, акупіраваных ворагам, ствараў падпольныя райкомы КП(б)У і ЛКСМБ, а таксама партыйныя партыі і камсамолаўскія арганізацыі. КП(б)У ўзначаліла ўсенародную партызанскую барацьбу з нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

Кніга тав. Цанавы — багатая на фактычны матэрыял. Яна падрабязна паказвае геранічнае змаганне беларускага народа па ўсёй Беларусі. Чытаючы кнігу, сапраўды бачыш, што не было ніводнага кутка на акупіраванай Беларусі, дзе б вораг мог адчуваць сябе вольна. Велічым змагаром устае перад чытачом

Л. Цанова — «Усенародная партызанская вайна на Беларусі супраць фашысцкіх захопнікаў», частка I. Дзяржаўнае выдавецтва БССР, Мінск, 1949 г.

Пятрусь БРОўКА

слаўная сталіца Беларусі—горад Мінск:

«Пад кіраўніцтвам большэвіцка-падпольных рабочых Мінска пры падтрымцы працоўных горада, свята выконваючы заклік таварыша Сталіна, арганізавалі сабатаж, тайна атрымлівалі і распаўсюджвалі весткі з Радзімы, устаўлялі сувязі з дзейчымі партызанскімі атрадамі, забяспечвалі іх медыкаментамі, прадукцыяй сваіх заводаў, арганізавалі майстэрні зброі, забяспечвалі іх інструментамі, фарміравалі пашуўненні для партызанскіх атрадаў і арганізавана ўступалі ў рады народных месціцаў, уваходзілі ў вёскі, удзямаючы салы на барацьбу з акупантамі. Лепшыя сувязныя, разведчыкі і дыверсанты былі таксама з Мінска».

Рукамі народных месціцаў у Мінску быў паказаны канец ганебнаму існаванню савецкіх і тысяч буйных і дробных нямецкіх каланізатараў.

Мінск не скарыўся ворагу. Немцы тут адчувалі сябе, як на параканым склепе».

Тав. Л. Цанова ў сваёй кнізе яра і праўдыва паказвае, што з самага пачатку партызанскі рух на Беларусі пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі набыў размах усенароднай барацьбы. Ва ўсіх кутках краіны супраць ненавіснага ворага са зброй у руках паўсталі і стары, і малы, і партыйны, і бенарыйны, рабочы, калгаснік, і савецкі інтэлігент. На канкрэтных прыкладах тав. Цанова паказвае гэтую барацьбу:

«Жыхар Вілейскага раёна селянін Азючык Аляксандр (цяпер Герой Савецкага Саюза) летам 1941 года арганізаваў з мясцовай моладзі патрыятычную групу...»

«У жніўні 1941 года на тэрыторыі Савопшчэскага сельсавета, Расонскага раёна, і Дзярвініцкага сельсавета, Днярскага раёна, узялі патрыятычная група з мясцовага насельніцтва колькасцю больш 20 чалавек, на чале якой знаходзіўся стары большэвік, актыўны ўдзельнік грамадзянскай вайны—Куксёв Павел».

«Выхаваны леныска-сталінскага камсамола—браты Куравыя пасля акупацыі Дубровенскага раёна выкаліся змагацца да апошняга дыхання з фашыстамі. У жніўні поблізу вёскі Цырына яны падавалі нямецкую грузаў аўтамашыну і знішчылі 17 гітлераўцаў».

«18 беларускіх жанчын пад кіраўніцтвам члена праўдыва калгаса Еўдакі Міронавай арганізаваліся для пошты. У поўнач адважныя партызанкі, узброеныя ў асноўным сякерамі, прабралі да штаба, знішчылі варты і падпалі некалькі хат, занятых немцамі, забілі двух афіцэраў, якія трыкалі з гэрманскай будынка, пасля чаго схаваліся».

«У горадзе Рагачове піонер Каліпун Грыша захавуў нямецкі матэрыял з кулямётам і перадаў яго воінскай часці Чырвонай Арміі».

Тав. Цанова ў сваёй працы паслядоўна паказвае, як у выніку дзейнасці палнольных большэвіцкіх арганізацый першыя патрыятычныя групы вырастаюць у партызанскія атрады, а потым у брыгады і партызанскія залучэнні і становяцца грознаю сілаю ў барацьбе супраць фашысцкіх разбойнікаў. Гітлераўскае камандаванне ахоплена страхам, яно вымушана пакідаць для барацьбы з партызанамі рэгулярныя воінскія часці, ядэ нішто не можа знішчыць велізарнага тэву народа, паўстаўшага на барацьбу за сваю Радзіму. Яшчэ ў першыя месяцы бліц-крыга, калі гітлераўцы высока задрапі галаву ад так званых «поспехаў», яны павіны былі прызнаць велізарную сілу партызан. Так, у кнізе т. Цанавы падаецца факт, што ў верасні 1941 года нямецкі генерал Ракеве даваў указанне: «...У асобе рускіх партызан мы сустракаем вельмі дзейнага, спрытнага, рухавата і рашучага праціўніка, які выдатна ўмее выкарыстоўваць мясцовасць, праводзіць свае аперцыі пераважна на начы і, дзейчымі ў сваёй уласнай краіне, у большасці выпадкаў падтрымліваеца пасельніцтвам».

Асноўнае выдатнае якасцю кнігі тав. Цанавы з'яўляецца тое, што ў гэтай кнізе з вялікай любоўю і дакладнасцю паказана кіруючая роля ў партызанскім руху Камуністычнай партыі (большэвіцкай) Беларусі, яе Цэнтральнага Камітэта, яе абласных і раённых камітэтаў і пярвічных арганізацый.

Падводзячы вынікі большэвіцкай дзейнасці партызанскіх арганізацый Беларусі ў часы фашысцкай акупацыі, тав. Цанова вельмі добра характарызуе іх дзейнасць: «Большэвіцкія арганізацыі Беларусі з'явіліся душой партызанскай барацьбы з ненавіснымі і заклікам ворагам — нямецкімі фашыстамі. Шматгадовае вопыт і аўтарытэт большэвіцкай спрад народа, бяспрашна перад небяспекамі, вера ў правату сваёй справы, яснае разуменне мэты барацьбы з'явіліся велізарнай сілаю, арганізуючай народныя масы на вайну з гітлераўскімі захопнікамі».

Тав. Цанова ў сваёй кнізе падрабязна ссылаецца на дзейнасці палнольных абласных камітэтаў партыі і іх кіраўнікоў. Кожнаму аблому прысвечаны пэўны раздзел у кнізе. І калі чытаеш, дык бачыш вялікую каторгу адданых сямью партыі, выхаваных любімым правадцыром, у дзейні, у грознай барацьбе з ненавісным ворагам.

Актыўна дзейчаў Мінскі аблок КП(б)У пад кіраўніцтвам Васіля Івашкіча Казлова, выдатнага камандыра партызанскіх залучэнняў. На Піншчыне аблок КП(б)У ўзначальваў А. Е. Кляшчэў, які ўсе свае сілы і веды аддаваў справе партызанскай барацьбы. На Гомельшчыне — т. Карасёў, у Бабруйска—В. Лішчыцаў, на Віцебшчыне — ч. Шмыроў, у Маладзечанскай вобласці—т. Марваў і многія другія таварышы ў гэтых і іншых абласцях.

Тав. Цанова паказвае, як гэтыя партызанскія арганізацыі ўзначальвалі і кіравалі партызанскім рухам, як іх кіраўнікі раслі ў мужнай барацьбе з ворагам і на партыйнай рабоце сярод пасельніцтва. Як вядома, большасць з іх прысвоена высокае званне Героя Савецкага Саюза.

Працу падпольных аблокаў КП(б)У таварыш Цанова паказвае на іх ванеротнай дзейнасці ў тылу ворага. Тут і ўзначальвалі партызанскага руху, і вялікае выхаванне праца сярод дасельніцтва, і кіраўніцтва моладдзю, і многія іншыя галіны дзейнасці. Вельмі каштоўнае ў кнізе тав. Цанавы тое, што на яра прыкладах ён паказвае глыбокае ўсведамленне партызанам іх свіншчынага абавязку перад Радзімай, яе высокую баявыя якасці, партызанскую вынаходлівасць, непрымымку нявысіць да адроджэння, усядульняе, народнае падтрыманне партызан-барацьбітоў за свабоду.

Калі чытаеш кнігу, дык атрымліваеш паўнае ўражанне, як з невялікіх патрыятычных груп у пачатку вайны пад кіраўніцтвам партыі большэвіцкай неўзабаве вырасілі магутныя партызанскія залучэнні, якія напаслі ворагу грозны ўдар за ўдарам. З велізарнай партызанскай масы ў выніку ўпартага змагання вырасталі дэды, якія праславілі Радзіму подзвігамі, і іх камандыры-героі. Таварыш Цанова падрабязна апісае іх подзвігі. Мужным, бяспрашным воінам паўстае са старонка кнігі Міхась Сільчык, які са сваёй кулямёта знішчыў шмат гітлераўцаў і прыняў геройскую смерць за Радзіму. Са старонка кнігі паўстае легендарны вобраз героя народнай вайны Канстанціна Заслонова, які быў талентавым, вынаходлівым камандырам партызанскіх мас і гразой для фашысцкіх захопнікаў.

У адным з раздзелаў тав. Цанова даволі падрабязна ссылаецца на дзейнасць у тылу ворага леныска-сталінскага камсамола. Камсапол быў актыўным баявым памочнікам партыі ў яе змаганні супраць акупантаў. Тав. Цанова апісае подзвігі герояў-камсамоляў Ані Шубяноў, А. Ісачанкі, Рымы Кунько, П. Мацэрава і другіх.

Адлюстроўваючы ўсенародную партызанскую барацьбу з ворагам, Л. Цанова ссылаецца і на актыўны ўдзел ў змаганні беларускіх савецкіх пісьменнікаў. Ён падае канкрэтыя прыклады ўдзелу пісьменнікаў у гэтай велізарнай барацьбе, прыводзячы ў кнізе папулярныя сярод партызан баявыя заклік народнага паэта Янкі Купалы:

Партызаны, партызаны,
Беларускія сыны,
За няволлю, за кайданы
Радзе гітлераў пананых,
Каб не ўскрэсі век яны!..

Добра паказана ў кнізе справа арганізаванай падпольнага друку.

Дзейнасць падпольных партыйных арганізацый і кіруючых ім партызанскіх атрадаў была ўсеабавай. Давялося ім правесці і рашучую барацьбу па разгрому беларускіх нацыяналістаў—такзв. імітэрылізма. Тав. Цанова паказвае іх адноў дзейнасць у гістарычным плане, пачынаючы з таго часу, як яны лізілі боты Вілгелму і Пільсудскаму, прадаючы родную зямлю. Народ пакараў многіх з іх сурова карай, бо гэтая набрэдзь не мелі ніякага гунту на савецкай зямлі.

Першае частка кнігі тав. Цанавы гаворыць аб уступанні перамоце савецкага народа над ворагам. Характарызуючы, што да гэтай перамогі ён ідзе пад кіраўніцтвам слаўнай партыі большэвіцкай і мудрага правадцыра таварыша Сталіна, ацэньваючы вялікую ролю рабочага класа, аўтар расказвае таксама аб ролі нашага калгаснага сялянства. Гаворыць, што калгасы — большэвіцкая крэпасць, тав. Цанова даводзіць, што ніякімі намаганнямі і хлуснёй ворагі не змогі зварнуць калгаснае сялянства Беларусі з правільнага шляху. Яно верна ў сілу калгаснага ладу. Так тав. Цанова падае адін з безліч прыкладаў:

«63-гадовы калгаснік сельгасарда «Маяк Комуны», Выхаванскага раёна, тав. Сухынскі Астап Канстанцінавіч у перыяд партызан, але, як калгасны сямьтнік, любіўна захоўваў ад немцаў праз усю вайну дзяржаўны акт на вечнае карыстанне зямлэй калгаса».

Раздзел аб сталінскай дружбе народаў, у якім падаюцца прыклады геранічнага змагання за савецкую Беларусь родных братаў партыянага беларуса — сямью другіх народаў Савецкага Саюза—сведчыць аб гэтай велізарнай сіле, нарэджанай партыяй Леніна—Сталіна.

Падсумоўваючы разгляд кнігі таварыша Цанавы, хочацца сказаць, што яна з'яўляецца сапраўды хвалюючым паказам усенароднай партызанскай барацьбы на Беларусі. Многа дзе яна каштоўна і пісьменным, якія шмат літаратурна-мастацкія творы на партызанскую тэму.

Портрет А. В. Суворова

шы салдата ў проты механізм, «артыкулна прадугледжаны».

Сувораву выступіў супраць гэтых парадкаў і адмовіўся іх выконваць. Ён не спалохаўся адкрыта сказаць аб гэтым Паўлу, усяляк высмейваючы яго новаўвядзенні. У 1797 годзе стары фельдмаршал быў адхілены ад камандвання войскамі і высланы ў вёску Канчанскае, Ноўгарадскай губерні.

Аднак, праз два гады Павел быў вышпаны выкаліцаць Суворова з высылкі. Спатрыбіўся палкаводзец, які здолёў бы ўзначаліць кампанію 1799 года. Фельдмаршал зноў стаў пачае рускіх войск, якія атрымалі пад яго кіраўніцтвам новыя баіскучыя перамогі. Перамогі Суворова над французамі ў баях каля ракі Трэйбі, каля горада Нові, легендарны пераход праз Альпы былі трыумфам рускай арміі, якім была здзіўлена ўся Еўропа. Швейцарскі паход, у якім рускія салдаты паказалі выключную сілу духа, найвялікшую вытрымку, стаў вышэйшай ваеннай славы Суворова і ў той-жа час заключнай старонкай жыцця вялікага рускага палкаводца. У маі 1800 года Сувораву памер.

Усё жыццё Суворова звязана са славай і непераможнасцю рускай зброі. Сувораву быў адукаваным чалавекам свайго часу. У ім гарманічна спалучаліся высокі патрыятызм, адукаваны розум і ваенны талант. Гэта дало магчымасць палкаводцу прадоўжыць і развіць перадавыя традыцыі

Кнігі лаурэатаў Сталінскіх прэміі

ПЕРАМАГАЕ ТВОРЧАСЦЬ

... Выхаванне вучняў сістэма працоўных рэзерваў — вельмі пажыўля...

вай упэўненасцю чакала іх, асвятляючы брудную дарогу дзесяткамі тлустых, квадратных вачэй.

пашукі яго сяброў здаюцца яму несур'ёзным падыходам да справы. «А ты штосці там вынаходзіш, — гаворыць ён Марусі...»

Пра тое, як жывуць і працуюць вучні рамесніцкага вучылішча, як складаюцца іх характары, фармуецца светалюба...

Калона рамеснікаў увайшла на тэрыторыю завода. «...Яго светлашарым карпус выглядаў лёгкім, пібыта іх зрабілі з падробнай фанеры».

Інакш стаяцца да працы Маруся Раднікова — жывая, энергічная дзівічка. У яе рабоче сэрце зрыны, ёй здаецца лішнім эканомічна час, гэта для яе — «дробязь».

Нарэшце, надыходзіць гэты доўгачаканы для маладых рабочых дзень, які пачынаецца з заводскага гудка. Заводскі гудок...

У выніку спрэчкі з Марусей Радніковай першы наватарства, смелай і дэбрычай думкі захаляе і Пашу Сычова, ён унутрана ўзабагачаецца і таксама, як і Маруся, пачынае стаяцца да работы творца.

Кніга дапамагае моладзі ўсвядоміць значэнне працы ў сацыялістычным грамадстве, паказвае новыя ўзаемадзейнічэнні паміж савецкімі людзьмі, у якіх агульная мета, і таму перамога аднаго робіцца здарэннем усіх, зарукай поспеху агульнай справы.

Л. ЗАРЭЦКАЯ.

Больш актыўна змагацца за ідэйна-мастацкую якасць беларускай музыкі

(На справядлівым сходзе ў Саюзе савецкіх кампазітараў БССР)

3 9 на 15 мая ў Мінску адбылася канферэнцыя беларускай музыкі, у час якой выконваліся творы, напісаныя за два апошнія гады.

Са справядлівым дакладам выступіў старшыня праўлення Саюза савецкіх кампазітараў БССР М. Аладаў.

Ціпер вядомы ўсё Беларусі. Галаваспіканам напісана 15 песень, 8 з іх атрымалі шырокае распаўсюджанне.

У выніку спрэчкі з Марусей Радніковай першы наватарства, смелай і дэбрычай думкі захаляе і Пашу Сычова, ён унутрана ўзабагачаецца і таксама, як і Маруся, пачынае стаяцца да работы творца.

Заслужаны артыст БССР І. Жыковіч лічыць, што Саюз кампазітараў таму не спраўдзіўся са сваімі задачамі, што ён адстае ад жыцця.

Начальнік Кіраўніцтва па справах мастацтва пры Совеце Міністраў БССР П. Лютаровіч падкрэсліў, што большасць недахопаў у Саюзе кампазітараў абумоўлена пасіўнасцю.

Кампазітар Д. Камінскі гаворыць, што неадпрацаванасць многіх твораў ідзе ад недаацэнаў, самацэны, якія маюць месца ў творчай працы беларускіх кампазітараў.

Кампазітар Д. Камінскі гаворыць, што неадпрацаванасць многіх твораў ідзе ад недаацэнаў, самацэны, якія маюць месца ў творчай працы беларускіх кампазітараў.

Лаурэат Сталінскай прэміі прадаўнік праўлення Саюза савецкіх кампазітараў СССР кампазітар І. Кніпер падкрэсліў, што сваім выступленнем, што не ўсе кампазітары БССР глыбока зразумелі пастанову ЦК ВКП(б) аб оперы «Валікая дружба».

А. БЯЛЕВІЧ

Гэтым шчасце куюцца

Дружбаі мне аднойкі казалі: — Мала піша пра выплаў сталі.

Як вясна шыбы дожджыкам мыла, Каб глядзелі з амон ясных красні;

— Сорак цэнтраў — многа, ці мала? — Сорак цэнтраў я абяцаю!

Міхась ЛАРЧАНКА

Паэзія шырокіх далаглядаў

Пімен Панчанка з'яўляецца найбольш таленавітым паэтам-лірыкам сярэд маладшага пакалення беларускіх паэтаў, які прыйшоў у літаратуру ў сарадзіна 30-х гадоў.

паэт-патрыёт перш за ўсё бачыць красу аднаўлення нашых гарадоў і калгасных вёсак, разбураных нямецка-фашысцкімі акупантамі, мужную красу савецкіх людзей, якія будуць камунізм.

Іх не зломіць ніколі Ніякімі карамі каты. Паэт і яго герой бязмежна ўдзячны сваёй Радзіме.

«за камунізм у атаку». Адсвель ідзе і наватарства пэтычнай формы: свежасць і самабытнасць мастацкай манеры пэты, схільнасць яго да гіпербалічнага выбара-тропу, да размоўна-аратарскай рытмікі.

Паша аднаўлення, паша далейшга бурнага росту індустрыяльна-калгаснай пасляваеннай Беларусі адлюстравана ў творчасці Пімена Панчанкі ў пэтычнай форме, у якой на першы план выступаюць выразнасць метафары, параўнання, гіпербалы, чоткасць кантраснай кампазіцыі, калі супрацьстаўляюцца малюны разбуранай краіны ў час ваіны.

Паша аднаўлення, паша далейшга бурнага росту індустрыяльна-калгаснай пасляваеннай Беларусі адлюстравана ў творчасці Пімена Панчанкі ў пэтычнай форме, у якой на першы план выступаюць выразнасць метафары, параўнання, гіпербалы, чоткасць кантраснай кампазіцыі, калі супрацьстаўляюцца малюны разбуранай краіны ў час ваіны.

(Працяг на 4 стар.)

У Кіраўніцтве па справах мастацтва

Адбылося паседжанне Мастацкага савета Кіраўніцтва па справах мастацтва пры Совеце Міністраў БССР. На севеце былі абмеркаваны спектакль «Чужы цень» у тэатры імя Я. Куналы ў сувязі з артыкуламі ў газетзе «Звязда», «Советское искусство» і «Літаратура і мастацтва», у якіх крытыкавалі гэты спектакль. Галоўны рэжысёр тэатра К. Саннікаў у сваім дакладзе прызнаў крытыку спектакля «Чужы цень» зусім правільнай. Спектакль павінен быць карэнным чынам перагледзаны.

Арт. Л. Ржэцкая выказала сваю згоду з крытыкай спектакля ў друку. Яна лічыць, што ў выніку заганнага метада Літвінава спектакль вырашан няправільна, вобраз Трубішківа скажоны, патрабуючы сваёй новай трактоўкі вобразы Саватеева і Рыжова. Л. Ржэцкая ратуе крытыкавала кіраўніцтва тэатра, якое свечасова не прыняло мер, каб выправіць сур'ёзныя памылкі.

К. Крапіва падрабязна спыніўся на аналізе рэжысёрскай трактоўкі п'есы і асобных вобразаў. Ён лічыць, што рэжысёр няправільна прачытаў п'есу, не ўсвядоміў яе ідэй, яе палітычнага значэння, у выніку чаго зробліся магчымымі такія грубыя памылкі, як выкрэсліванне актуальнага тэкста, няправільная трактоўка вобразаў і г. д.

К. Крапіва зазначыў таксама, што ў калектыве тэатра адсутнічае творчая атмасфера, не разгорута па-сапраўднаму крытыка і самакрытыка.

М. Клімковіч, прааналізаваўшы цэнтральныя вобразы спектакля, прышоў да вываду, што спектакль прышоў у актуальны змест п'есы. М. Клімковіч лічыць, што ў адсутнасці крытыкі і самакрытыкі ў тэатры відавочна партыйная арганізацыя тэатра і, перш за ўсё, яе сакратар С. Бірыла.

Арт. І. Ждановіч гаварыла аб тым, што калектыв тэатра павінен зрабіць вывады з крытыкі спектакля «Чужы цень». І. Ждановіч крытыкавала Л. Літвінава, які не прыслухоўваецца да голасу калектыва. У тым, што гледачу паказаны няправільны, выдображаны спектакль, яна бачыць віну кіраўніцтва тэатра (Ул. Стальмах і К. Саннікаў), партыйнага кіраўніка (С. Бірыла) і профсавацкай арганізацыі (Ул. Уладзімірскі), якія свечасова не выправілі грубыя памылкі рэжысёра.

Гаворачы пра спектакль «Чужы цень», арт. В. Краўцоў адзначыў, што рэжысёр падшоў да яго вырашэння з непартыйных пазіцый. В. Краўцоў звярнуў увагу на тое, што некаторыя таварышы няправільна разумеюць фармалізм, думачы, што ён абмяжоўваецца толькі трукатвам і г. д. Фармалізм цяпер набыў новыя прыёмы, але сутнасць яго застаецца раўнянай — скажэнне ідэй твора.

Дзіўна прагучала выступленне арт. Ул. Уладзімірскага, які спрабаваў давесці, што крытыка п'есы ў друку нібы кампрамітуе тэатр, што ва ўсіх недароках граба было разабрацца ў калектыве, а не пісаць аб іх у друку.

С. Бірыла, замест таго, каб раскрытыкаваць фармалістычны памылкі Літвінава, узяў яго пад абарону, беспаспяхова спрабуючы давесці, што скарачэнні тэкста п'есы, зробленыя Л. Літвінавым, не адбіліся на змест спектакля, што рэжысёрскі варыянт спектакля «Чужы цень» у тэатры імя Я. Куналы мае права на існаванне. Таварышы, якія прынялі ўдзел у абмеркаванні, асудзілі пазіцыю Ул. Уладзімірскага і С. Бірылы.

Намеснік начальніка Кіраўніцтва па справах мастацтва т. Ваганова, фармальна заджаўчыўся з крытыкай спектакля, у сваім выступленні па сутнасці імкнулася зменшыць памылкі Літвінава, лічыць іх выпадковымі.

Выступленне Л. Літвінава было блытаным. З яго выступлення можна было зразумець толькі тое, што ён не ўсвядоміў сутнасці сваіх памылак.

У спрачках выступілі С. Уладзімірскі, М. Горнаў, В. Мядвінаў, Ул. Стальмах, Е. Войніч, Ул. Нафёд, І. Рохлін, Я. Яфрэмаў.

Выклікае здзіўленне тое, што Мастацкі савет лічыць крытыку правільнай толькі ў асноўным. Такая фармулёўка дзе падставу для абароны шkodнай пазіцыі Л. Літвінава, што зусім супярэчыць канкрэтным вывадам, якія зроблены Мастацкім саветам.

Па слядах нашых выступленняў

«На ідэйна-шкодных пазіцыях»

Кіраўніцтва па справах мастацтва пры Совеце Міністраў БССР паведаміла рэдакцыі, што артыкул «На ідэйна-шкодных пазіцыях», надрукаваны ў нашай газеце, быў абмеркаваны разам з іншымі матэрыяламі друку на гэтую тэму на Мастацкім севеце Кіраўніцтва, на сходы калектыва тэатра імя Я. Куналы і па бюро партарганізацыі тэатра.

Мастацкі савет прызнаў правільнымі ў асноўным выступленні друку аб фармалістычных скажэннях спектакля «Чужы цень». Рэжысёр Л. Літвінаў зрабіў кулурны палітычна-актуальнага тэкста п'есы, у якім раскрыліся вясмапалітычныя памылкі Трубішківа, праваскатарскія метады амерыканскіх рэжысёраў, ці сьвярджаўся савецкі патрыятызм.

Купурны і няправільны падбор некаторых актараў прывялі да зніжэння палітычнай вярсты спектакля і яго ідэйна-выхавальнага значэння.

Сур'ёзныя недароки спектакля «Чужы цень», гаворачы далей у рашэнні Мастацкага савета, з'явіліся ў выніку таго,

Павелічэнне бібліятэк-перасовак

У мінулым годзе аддзел перасовак Мінскай абласной бібліятэкі імя А. С. Пушкіна абслугоўваў чытачоў ірадысправамі ў ўстаноў сталіцы. Па сутнасці наша бібліятэка нічым не адрознівалася ад гарадской бібліятэкі, хоць і лічылася абласной.

У гэтым годзе мы звярнуліся да дырэктараў саўгасаў, МТС, трафаводаў, да старшын калгасаў з прапановай арганізаваць у іх нашы бібліятэкі-перасовак. Усе гэтыя арганізацыі пашлі нам насустрач і вылучылі ў дапамогу сваіх работнікаў.

Цяпер у 15 раёнах Мінскай вобласці палічваецца ўжо 70 бібліятэк-перасовак. Многія з іх працяглі надзвычай вялікую арганізацыйную работу. Загадчык бібліятэкі-перасовак пры Траспянецкай халцэчытальні, Мінскага раёна, тав. Страх правяла па атрыманых з абласной бібліятэкі кнігах літаратурны агляд, арганізавала кніжную выстаўку, калектывныя чыткі асобных кніг, літаратурны вечар, прысвечаны 20-годдзю з дня смерці Ул. Маякоўскага. Лік чытачоў па гэтай бібліятэцы-перасовак складае 73 чалавекі.

Добра працуе бібліятэка-перасовак у трафаводзе «Спаг Советав», Рудзенскага раёна. За сакавік ён зроблена 98 кнігавыдач, праведзена 5 калектывных чытак, арганізаваны кніжныя выстаўкі.

Добра працуе бібліятэка-перасовак у трафаводзе «Спаг Советав», Рудзенскага раёна. За сакавік ён зроблена 98 кнігавыдач, праведзена 5 калектывных чытак, арганізаваны кніжныя выстаўкі.

Кніга вершаў П. Глебкі на рускай мове

Выдавецтва «Советский писатель» (Масква) выдала на рускай мове кнігу выбраных твораў Пятра Глебкі «На небам бацькаўшчыны». Рэдактары зборніка — Н. Браун і А. Пракоф'еў, услужны артыкул — Пётруся Броўкі.

У кнігу, якая складаецца з раздзелаў «На мірных прасторах» і «На баявым полі», уключаны творы, напісаныя з часу ад 1927 да 1948 года. Сярод іх —

паэмы «У тых дні», «Мужнасць», «Пра вясну і рэвалюцыю».

Пераклады зроблены М. Ісакоўскім А. Пракоф'евым, У. Раждзвенскім, Б. Ірыніным, П. Сямініным, Н. Браўнам, М. Камісаравым, Б. Кежунам, С. Абрадзіным, В. Звігінцавым, К. Чукоеўскім, А. Андрэевым, В. Шэферам і Н. Забалотцам.

Тыраж кнігі — 10.000 экзэмпляраў. Цана — 5 руб. 50 кап.

К. НАРОЛЬ, заг. аддзела перасовак Мінскай абласной бібліятэкі імя А. С. Пушкіна.

Уставаў імя Я. Куналы ў сувязі з артыкуламі ў газетзе «Звязда», «Советское искусство» і «Літаратура і мастацтва», у якіх крытыкавалі гэты спектакль. Галоўны рэжысёр тэатра К. Саннікаў у сваім дакладзе прызнаў крытыку спектакля «Чужы цень» зусім правільнай. Спектакль павінен быць карэнным чынам перагледзаны.

Арт. Л. Ржэцкая выказала сваю згоду з крытыкай спектакля ў друку. Яна лічыць, што ў выніку заганнага метада Літвінава спектакль вырашан няправільна, вобраз Трубішківа скажоны, патрабуючы сваёй новай трактоўкі вобразы Саватеева і Рыжова. Л. Ржэцкая ратуе крытыкавала кіраўніцтва тэатра, якое свечасова не прыняло мер, каб выправіць сур'ёзныя памылкі.

К. Крапіва падрабязна спыніўся на аналізе рэжысёрскай трактоўкі п'есы і асобных вобразаў. Ён лічыць, што рэжысёр няправільна прачытаў п'есу, не ўсвядоміў яе ідэй, яе палітычнага значэння, у выніку чаго зробліся магчымымі такія грубыя памылкі, як выкрэсліванне актуальнага тэкста, няправільная трактоўка вобразаў і г. д.

К. Крапіва зазначыў таксама, што ў калектыве тэатра адсутнічае творчая атмасфера, не разгорута па-сапраўднаму крытыка і самакрытыка.

М. Клімковіч, прааналізаваўшы цэнтральныя вобразы спектакля, прышоў да вываду, што спектакль прышоў у актуальны змест п'есы. М. Клімковіч лічыць, што ў адсутнасці крытыкі і самакрытыкі ў тэатры відавочна партыйная арганізацыя тэатра і, перш за ўсё, яе сакратар С. Бірыла.

Арт. І. Ждановіч гаварыла аб тым, што калектыв тэатра павінен зрабіць вывады з крытыкі спектакля «Чужы цень». І. Ждановіч крытыкавала Л. Літвінава, які не прыслухоўваецца да голасу калектыва. У тым, што гледачу паказаны няправільны, выдображаны спектакль, яна бачыць віну кіраўніцтва тэатра (Ул. Стальмах і К. Саннікаў), партыйнага кіраўніка (С. Бірыла) і профсавацкай арганізацыі (Ул. Уладзімірскі), якія свечасова не выправілі грубыя памылкі рэжысёра.

Гаворачы пра спектакль «Чужы цень», арт. В. Краўцоў адзначыў, што рэжысёр падшоў да яго вырашэння з непартыйных пазіцый. В. Краўцоў звярнуў увагу на тое, што некаторыя таварышы няправільна разумеюць фармалізм, думачы, што ён абмяжоўваецца толькі трукатвам і г. д. Фармалізм цяпер набыў новыя прыёмы, але сутнасць яго застаецца раўнянай — скажэнне ідэй твора.

Дзіўна прагучала выступленне арт. Ул. Уладзімірскага, які спрабаваў давесці, што крытыка п'есы ў друку нібы кампрамітуе тэатр, што ва ўсіх недароках граба было разабрацца ў калектыве, а не пісаць аб іх у друку.

С. Бірыла, замест таго, каб раскрытыкаваць фармалістычны памылкі Літвінава, узяў яго пад абарону, беспаспяхова спрабуючы давесці, што скарачэнні тэкста п'есы, зробленыя Л. Літвінавым, не адбіліся на змест спектакля, што рэжысёрскі варыянт спектакля «Чужы цень» у тэатры імя Я. Куналы мае права на існаванне. Таварышы, якія прынялі ўдзел у абмеркаванні, асудзілі пазіцыю Ул. Уладзімірскага і С. Бірылы.

Намеснік начальніка Кіраўніцтва па справах мастацтва т. Ваганова, фармальна заджаўчыўся з крытыкай спектакля, у сваім выступленні па сутнасці імкнулася зменшыць памылкі Літвінава, лічыць іх выпадковымі.

Выклікае здзіўленне тое, што Мастацкі савет лічыць крытыку правільнай толькі ў асноўным. Такая фармулёўка дзе падставу для абароны шkodнай пазіцыі Л. Літвінава, што зусім супярэчыць канкрэтным вывадам, якія зроблены Мастацкім саветам.

МЕСЯЧНІК КНІГІ

У мэтах карэннага палепшання справы распаўсюджвання літаратуры сярод насельніцтва ў Палескай вобласці арганізуюцца месячнік кнігі.

У правядзенні месячніка прымуць актыўны ўдзел кнігагандлёвыя арганізацыі Беларускага, спажывецкага кааператыва і Самоздруку. У распаўсюджванні кніг таксама прымуць ўдзел органы народнай асветы, профсавацкія арганізацыі, навуковыя ўстановы, культасвет, установы, бібліятэкі, клубы, хаты-чытальні.

У час месячніка будуць паладжаны кніжныя базары ў Мазыры, вьезды ў населеныя пункты, шырокі продаж кніг праз кіёскі, латкі і кніганоміі.

Кнігагандлёвыя магазіны Палесся арганізуюць дадатковую падбіску па творы В. І. Леніна і І. В. Сталіна, творы Цімкава, Мічуріна, Вільяма, Дакучава, а таксама на выданні «Сельскагаспадарчай энцыклапедыі», «Войны савецкай медыцыны ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны».

У Брагінскім, Нараўлянскім, Даманавіцкім і Калатвіцкім раёнах мяркуюцца адкрыць новыя кніжныя магазіны.

Месячнікі кнігі праводзіцца таксама ў Гродзенскай, Брэсцкай, Баранавіцкай і Пінскай абласцях.

Паэзія шырокіх даляглядаў

(Заначэнне)

Беларусь па аўтамашынах з аубрам жалезным на радыятары, па трактарах Мінскага завода. З патрыятычным захапленнем у вершы «На радыятары-зубр» П. Панчанка гаворыць аб новай індустрыяльнай з'яве пасляваеннай Беларусі, аб мінескіх аўтамабілях, аб нашым Аўтаградзе.

На-новому гучыць у пасляваеннай паэзіі Панчанкі беларускі пейзаж.

Так, напрыклад, у вершы «Гвардзейца пятнігодзі» (1947) паэтам падаецца характарны і тыповы малюнак сучаснай Беларусі:

... Не спіць прастор шырокі,
Гудзе аўтавад. Вось зноў і зноў
Мы чум, быццам будучыні крокі,
Удары шпітавоўных маладоў.
І ў зарніцах аўтагеннай звэркі,
Здаецца, бачым: з браны заводскай
Аўтамабілі беларускай маркі
Выходзяць на прастор зямлі майі.
Поспехі ў галіне аднаўлення нашых
калгасаў і саўгасаў, барацьба большавіцкай партыі і нашага салянства за высокі сталінскі ўраджай знаходзяць сваё яркае паэтычнае адлюстраванне ў творчасці П. Панчанкі ў пасляваенным перыяд.

Гэта відзець на гэтых вершах, як «Ураджай 1947 года» (1947), «Зарачанскі музей» (1947), «Афіцеры запаса» (1948), «Пасяя ашопнай навалішчы» (1948), «Помнік» (1947).

Прычыны герой П. Панчанкі, былы франтавік, становіцца барацьбітом за сталінскі ўраджай. Яму пад сілу любая з работ, ён і тут не адступіцца, бо ведае: «добры вырашчэў ураджай — выбіраў новы суровы бой» («Афіцеры запаса»). У сваёй дзейнасці цяпер ён кіруецца думкай аб тым, што барацьба за сталінскі ўраджай — ёсць барацьба за копушні.

Павелічэнне бібліятэк-перасовак

У мінулым годзе аддзел перасовак Мінскай абласной бібліятэкі імя А. С. Пушкіна абслугоўваў чытачоў ірадысправамі ў ўстаноў сталіцы. Па сутнасці наша бібліятэка нічым не адрознівалася ад гарадской бібліятэкі, хоць і лічылася абласной.

У гэтым годзе мы звярнуліся да дырэктараў саўгасаў, МТС, трафаводаў, да старшын калгасаў з прапановай арганізаваць у іх нашы бібліятэкі-перасовак. Усе гэтыя арганізацыі пашлі нам насустрач і вылучылі ў дапамогу сваіх работнікаў.

Цяпер у 15 раёнах Мінскай вобласці палічваецца ўжо 70 бібліятэк-перасовак. Многія з іх працяглі надзвычай вялікую арганізацыйную работу. Загадчык бібліятэкі-перасовак пры Траспянецкай халцэчытальні, Мінскага раёна, тав. Страх правяла па атрыманых з абласной бібліятэкі кнігах літаратурны агляд, арганізавала кніжную выстаўку, калектывныя чыткі асобных кніг, літаратурны вечар, прысвечаны 20-годдзю з дня смерці Ул. Маякоўскага. Лік чытачоў па гэтай бібліятэцы-перасовак складае 73 чалавекі.

Добра працуе бібліятэка-перасовак у трафаводзе «Спаг Советав», Рудзенскага раёна. За сакавік ён зроблена 98 кнігавыдач, праведзена 5 калектывных чытак, арганізаваны кніжныя выстаўкі.

Добра працуе бібліятэка-перасовак у трафаводзе «Спаг Советав», Рудзенскага раёна. За сакавік ён зроблена 98 кнігавыдач, праведзена 5 калектывных чытак, арганізаваны кніжныя выстаўкі.

Кніга вершаў П. Глебкі на рускай мове

Выдавецтва «Советский писатель» (Масква) выдала на рускай мове кнігу выбраных твораў Пятра Глебкі «На небам бацькаўшчыны». Рэдактары зборніка — Н. Браун і А. Пракоф'еў, услужны артыкул — Пётруся Броўкі.

У кнігу, якая складаецца з раздзелаў «На мірных прасторах» і «На баявым полі», уключаны творы, напісаныя з часу ад 1927 да 1948 года. Сярод іх —

паэмы «У тых дні», «Мужнасць», «Пра вясну і рэвалюцыю».

Пераклады зроблены М. Ісакоўскім А. Пракоф'евым, У. Раждзвенскім, Б. Ірыніным, П. Сямініным, Н. Браўнам, М. Камісаравым, Б. Кежунам, С. Абрадзіным, В. Звігінцавым, К. Чукоеўскім, А. Андрэевым, В. Шэферам і Н. Забалотцам.

Тыраж кнігі — 10.000 экзэмпляраў. Цана — 5 руб. 50 кап.

К. НАРОЛЬ, заг. аддзела перасовак Мінскай абласной бібліятэкі імя А. С. Пушкіна.

Уставаў імя Я. Куналы ў сувязі з артыкуламі ў газетзе «Звязда», «Советское искусство» і «Літаратура і мастацтва», у якіх крытыкавалі гэты спектакль. Галоўны рэжысёр тэатра К. Саннікаў у сваім дакладзе прызнаў крытыку спектакля «Чужы цень» зусім правільнай. Спектакль павінен быць карэнным чынам перагледзаны.

Арт. Л. Ржэцкая выказала сваю згоду з крытыкай спектакля ў друку. Яна лічыць, што ў выніку заганнага метада Літвінава спектакль вырашан няправільна, вобраз Трубішківа скажоны, патрабуючы сваёй новай трактоўкі вобразы Саватеева і Рыжова. Л. Ржэцкая ратуе крытыкавала кіраўніцтва тэатра, якое свечасова не прыняло мер, каб выправіць сур'ёзныя памылкі.

К. Крапіва падрабязна спыніўся на аналізе рэжысёрскай трактоўкі п'есы і асобных вобразаў. Ён лічыць, што рэжысёр няправільна прачытаў п'есу, не ўсвядоміў яе ідэй, яе палітычнага значэння, у выніку чаго зробліся магчымымі такія грубыя памылкі, як выкрэсліванне актуальнага тэкста, няправільная трактоўка вобразаў і г. д.

К. Крапіва зазначыў таксама, што ў калектыве тэатра адсутнічае творчая атмасфера, не разгорута па-сапраўднаму крытыка і самакрытыка.

М. Клімковіч, прааналізаваўшы цэнтральныя вобразы спектакля, прышоў да вываду, што спектакль прышоў у актуальны змест п'есы. М. Клімковіч лічыць, што ў адсутнасці крытыкі і самакрытыкі ў тэатры відавочна партыйная арганізацыя тэатра і, перш за ўсё, яе сакратар С. Бірыла.

Арт. І. Ждановіч гаварыла аб тым, што калектыв тэатра павінен зрабіць вывады з крытыкі спектакля «Чужы цень». І. Ждановіч крытыкавала Л. Літвінава, які не прыслухоўваецца да голасу калектыва. У тым, што гледачу паказаны няправільны, выдображаны спектакль, яна бачыць віну кіраўніцтва тэатра (Ул. Стальмах і К. Саннікаў), партыйнага кіраўніка (С. Бірыла) і профсавацкай арганізацыі (Ул. Уладзімірскі), якія свечасова не выправілі грубыя памылкі рэжысёра.

Гаворачы пра спектакль «Чужы цень», арт. В. Краўцоў адзначыў, што рэжысёр падшоў да яго вырашэння з непартыйных пазіцый. В. Краўцоў звярнуў увагу на тое, што некаторыя таварышы няправільна разумеюць фармалізм, думачы, што ён абмяжоўваецца толькі трукатвам і г. д. Фармалізм цяпер набыў новыя прыёмы, але сутнасць яго застаецца раўнянай — скажэнне ідэй твора.

Дзіўна прагучала выступленне арт. Ул. Уладзімірскага, які спрабаваў давесці, што крытыка п'есы ў друку нібы кампрамітуе тэатр, што ва ўсіх недароках граба было разабрацца ў калектыве, а не пісаць аб іх у друку.

С. Бірыла, замест таго, каб раскрытыкаваць фармалістычны памылкі Літвінава, узяў яго пад абарону, беспаспяхова спрабуючы давесці, што скарачэнні тэкста п'есы, зробленыя Л. Літвінавым, не адбіліся на змест спектакля, што рэжысёрскі варыянт спектакля «Чужы цень» у тэатры імя Я. Куналы мае права на існаванне. Таварышы, якія прынялі ўдзел у абмеркаванні, асудзілі пазіцыю Ул. Уладзімірскага і С. Бірылы.

Намеснік начальніка Кіраўніцтва па справах мастацтва т. Ваганова, фармальна заджаўчыўся з крытыкай спектакля, у сваім выступленні па сутнасці імкнулася зменшыць памылкі Літвінава, лічыць іх выпадковымі.

Выклікае здзіўленне тое, што Мастацкі савет лічыць крытыку правільнай толькі ў асноўным. Такая фармулёўка дзе падставу для абароны шkodнай пазіцыі Л. Літвінава, што зусім супярэчыць канкрэтным вывадам, якія зроблены Мастацкім саветам.

МЕСЯЧНІК КНІГІ

У мэтах карэннага палепшання справы распаўсюджвання літаратуры сярод насельніцтва ў Палескай вобласці арганізуюцца месячнік кнігі.

Сцэна са спектакля «Два лагеры» па п'есе лаўрэата Сталінскай прэміі Янабсона ў тэатры імя Ленінскага камсомола БССР. На здымку: сцэна з 3-й карціны 1-ай дзеі — сустрэча кампазітара Мярта Лаагуса з піанерамі. У ролях — кампазітар Мярт Лаагус (засл. арт. БССР Г. А. Волнаў), Мярт Лаагус (арт. О. С. Захарова).
Фота В. ГЕРМАНА.

Адкрыццё сязона ў цырку

У Дзяржцырку адкрыўся летні сязон. Згодна шматгадовай традыцыі, праграма пачынаецца ўрачыстым парад-уступам артыстаў, што ўдзельнічаюць у паказе.

Гледачы дружна і цікава сустрапі малады арне.

Юныя артысты — жакеі, акрабаты ўсіх жанраў, жантлры, эваліюрысты — адтыграваюць дамінуючую ролю ў першай праграме. У пераважнай большасці — гэта выхаваныя савецкай цыркавай школы.

Найбольш здольныя сярод іх: акрабаты-сеакуны Фадосавы, танцоры на дроце Аска-Ол. канакаходны пад кулапам цырка Хібіны, партыйныя акрабаты Вяцікіна і Вараб'ёў.

Сярод артыстаў старэйшага пакалення сталым майстэрствам вызначаюцца эваліюрысты на левіцы Галенкія, музычныя аспаўтчыкі Бірковія.

Вынаходлівы і нешматслоўны ў паузах заслужаны артыст Уаб. ССР Ш. Баранікоў. Трапны яго сатырычны жарг «Мялыны пухі», накіраваны супраць шантажа з вадароднай бомбай крыязьдара нага Уол-стрыта. Паўдалая, пазбаўленая палітычнай вярсты сцэна «У амерыканскім судзе».

Як і ў мінулым сязоне, не могуць